

Для того, чтобы донести песню бойцам, с самого начала войны артисты организовывались в так называемые фронтовые концертные бригады, в которые входили певцы, рассказчики, актёры, музыканты, композиторы. Концерты проходили во время затишья между боями, во время переформирования частей, в госпиталях, на призывных пунктах. Участники фронтовых бригад нередко попадали под бомбёжки и артобстрелы, участвовали в боях и часто гибли, как погиб, например, при выходе из окружения почти весь джаз-оркестр Наркомата обороны под управлением Юрия Лаврентьева.

Одна из ветеранов о военных песнях сказала так: «Иногда мне кажется, что песни сами плачут по павшим за Родину. В них и радость, и горе, и счастье, и любовь...» Да и мы, молодое поколение, без волнения не можем слушать их сегодня.

Ю.В. Пека, БГЭУ

ПОБЫТ І АДПАЧЫНАК ПАРТЫЗНАЎ І МІРНАГА НАСЕЛЬНІЦТВА ЗАРОНАЎСКАГА КРАЮ Ў ГАДЫ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

*Хто сказаў, што трэба кінуць песні на вайне?
Пасля бою сэрца просіць музыкі ўдвайне!*

Усе ведаюць, што ў гэтым годзе Беларусь адзначае 70 гадоў з дня перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. За гэта мы ўдзячны не толькі салдатам Савецкай арміі, але звычайным жыхарам і вясёлым хлопцам. Байцам было маральна цяжка, але ў кожным узводзе быў свой «весьялун», які падтрымліваў баявы дух салдат.

Добрая песня заўсёды была верным памочнікам байца. З песняў ён адпачываў у хвіліны кароткага перапынку паміж баямі, успамінаў сваіх родных і блізкіх. Многія франтавікі ўспамінаюць акапіны патэфон, на якім яны слухалі любімыя песні. У кастрычніку 1942 года нават аднавілі на Абрэзлеўскім заводзе выпуск патэфонных грампласцінак. І пайшлі на фронт разам з боепрыпасамі, пушкамі і танкамі вось гэтыя пласцінкі, якія радавалі і падтрымлівалі байцоў. Гучала музыка і 22 чэрвеня 1941 года ў сям'і Залескіх у в. Воранава Заронаўскага сельсавета, што ў Віцебскім раёне. Дома была ўся сям'я: шэсць дачок, бацька, маці. Была хвіліна сямейнай ідыліі, якую парушыў сусед Павел Арлоўскі страшнай весткай: «Вайна!». У пачатку ліпеня фашысты ўжо гаспадарылі на гэтай мясцовасці. 3 ліпеня 1941 па верасень 1943 Заронаўшчына была пад акупантамі. Восенню 1943 года мірнае насельніцтва вымусілі ісці ў эвакуацыю, бо фронт стаў на гэтай тэрыторыі, 7 месяцаў на подступах да Віцебска змагаліся нашы байцы. Шмаг іх загінула на Заронаўшчыне.

Уявіце карціну. Франтавая зямлянка, салдаты сядзяць на нарах, капцілка гарыць, на стале стаіць патэфон, з якога гучыць любімы вальс «На сопках Маньчжурый». Многія байцы кураць.

Усе сёння ведаюць, што курэнне шкодзіць здароўю. А вось на вайне гэта шкодная звычайка дапамагала салдатам выжыць: і голад прыгупляўся, і боль, душэўны і фізічны, нібы цішэў. Чым яшчэ салдаты займаліся на прывале ў час адпачынку? Ну, канечне, пісалі лісты дамоў. Былі на вайне рэчы, якія дапамагалі салдату перажыць цяжкасці: песня, перапіска з роднымі, невялікія бытавыя радасці. Сёння многія матэрыяльныя сведкі франтавога жыцця сталі музейнымі прадметамі. А гэта дае маладому пакаленню мажлівасць помніць пра абаронцаў Айчыны.

«Ніхто не забыты, нішто не забыта!» – гэтыя словы для нас напоўнены глыбокім пачуццём павагі да ўсіх, хто ў час Вялікай Айчыннай вайны змагаўся на нашай тэрыторыі з ворагам.

Я.В. Брилевская, БГЭУ

ВНУТРЕННИЕ ТЕРЗАНИЯ СОЛДАТ НА ВОЙНЕ КАК ОДНИ ИЗ СОСТАВЛЯЮЩИХ ФИЛОСОФИИ ВОЙНЫ

Не всегда то, что человек делает, совпадает с тем, что он хочет делать. Особенно если это касается приказов на войне. И тому пример небольшая, но очень поучительная история, которая случилась с маленьким мальчиком Митей в деревне под Могилевом.

В те дни оккупации, когда люди боялись даже пошевелиться, немцы уже вынесли из домов простых сельчан все съестное. Царил жуткий голод и, так как было еще не время собирать урожай, все просто ждали смерти или от голода, или от пули немцев, которые узнают, что те что-то от них утаили.

Митя, как и все, жил с мамой и сестрой в этой деревне, питаясь чем попало или тем, что успело вырасти. Да и мать пыталась сделать хоть что-то для своих детей. Она сама голодала, отдавая детям последнее, но все равно понимала, что осталось им совсем немного - долго они так не протянут. Муж ее, Иван, ушел на фронт еще в 1941, и ни одной весточки от него семья не получила. Поддержки ждать не от кого. Из мужчин в их семье остался только дед, но тот жил в соседней деревне, и был слишком стар, чтобы на него надеяться. Ему самому была нужна помощь. Женщина иногда выбиралась к отцу, чтобы проведать. Старик тоже недоедал, и с каждым днем ему становилось только хуже. Дед постоянно бредил победой над немцами и рвался в бой.

«Куда тебе, отец», - исправно повторяла Анна, - «ты еле на ногах держишься. Лучше лежи, пока не получил пулю». В глубине души женщина